

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 422
(József főherceg-ut.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 960 Lej
Fél évre ... .. 480 Lej
Negyed évre ... .. 240 Lej
Havonta ... .. 80 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Eltemették a királyt.

**Utolsó éjszaka a cotroceni-i gyászpalotában. — A királyi család férfitagjainak disz-
őrsége. — A királyné bucsucsókja. — Impozáns temetési menet a főváros ucoán át.
Felmillió ember bucsuzott a halott királytól. — A curtea de argesi sirbatétel. —
Mária királyné elajult a sirboltban. — Az ország nagy részvéte kísérté az elhunyt
uralkodót nyugvóhelyére.**

Az Aradi Közlöny Curtea de Argesbe kiküldött munkatársának eredeti tudósítása.

Eltemették a királyt... I. Ferdinand ott pi-
hen a királyok sirboltjában... A curtea de arge-
si kolostor sirboltjának nehéz vasajtaja csiko-
rogva tárult ki tegnap délután és a nedves
falu, hűs kriptá örök vendégül fogadta I. Fer-
dinandot, Románia királyát. Rövid percekre —
amíg sirba helyezték a királyi halottat — talán
belopózott a napsugár a sirbolt szürke szomo-
ruságába, de azután csak az örökmécses sár-
gás, sápadt lángja jelezte, hogy a végtelenség
házába új lakó érkezett örök pihenésre. Bezá-
rult a királyi halott után az életet és halált el-
választó ajtó, és mögötte ismét elöglialta he-
lyét a felzavart nyugalom, a megbolygatott
csönd. Kint az élőknek világában pedig kong-
tak a harangok, dörögtek az ágyúk és ennek
a szomoru orchesternek fájdalmas kísérelője, a
zokogás volt. De bent a halottak világában si-
ket csend honolt: oda nem hatolhat be az élők
zaja. A curtea de argesi kolostor kriptájának
ajtaja bezárult előttünk és örökre elválasztot-
ta tőlünk a királyi halottat. Mi, akik kint ma-
radtunk, megrendülve hallgatjuk a halottsirató
harangok mély bugását és emlékezünk az el-
hunyt királyra, aki örökre elköltözött tőlünk,
de az általa hirdetett szent eszmék megma-
radtak az élőknek.

Emlékezzünk! A népek közötti megértést
és békét, mint a fejlődés és boldogság felé ve-
zető utat látta és hitte I. Ferdinand király.
Érezte, hogy országát csak úgy teheti erőssé,
ha szeretetével magához láncolja és össze-
kapcsolja népeit. Megkezdett épületét nem
tudta teljesen befejezni, de az élőknek, akik itt
maradtak, hogy a hatalom birtokosaként az
ország sorsát intézzék, a sirban nyugvó királyi
halott néma ajkai parancsot mondanak. Paranc-
sot, amelyet mélyen a szívébe, lelkiükbe, el-
méljükbe kell vésnünk: egyazon ország vala-
mennyi állampolgára egyformán legyen ked-
ves Isten és ember előtt, az ittélő népek között
a békét, a megértést kell hirdetniük, és meg-
teremteniük. A királyi parancs még a sirbolt-
ból is felhangzik s azoknak, akiket illet, egy-
koron majd királyi uruk színe előtt kell számot
adniuk arról, hogyan sáfárkodtak azzal a ne-
mes királyi hagyattal, amelyet kötelező
erővel hagyott rájuk I. Ferdinand Románia
immáron sirban-nyugvó királyára... Az elhunyt
uralkodó utolsó utjáról, a nagy, fejedelmi te-
metés minden részletéről az Aradi Közlöny
bucuresti-i munkatársa az alábbi nagy és rész-
letes tudósításban számol be:

hoz, a család többi tagjai, Elena anya-herceg-
nő, Ileana, Miklós herceg, Hohenzollern herceg
a király bátyja, Sándor a szerb király, Ma-
rioara, a szerb királyné. Idegtesztő csendben
történt ez a néma tragikus bucsuzás. Egy han-
gos szó nem hallatszott, csak néha-néha egy
panaszos sóhajlás, ami feltört a gyászoló szí-
vekből. Még egy utolsó pillantás az eltűnt feje-
delemre, a királyné már nem bírja visszatar-
tani a zokogását... a család tagjai támogató-
lag sietnek a megtört szívi koronás özvegy
felé...

Lepecsételik a király koporsóját.

És most kezdetét veszi a szomoru aktus,
a koporsó lepecsételése. Egyszerű tölgyfa
koporsóban felelt idáig a király, összekulcsolt
kezeiben egy keresztet tartva. Egy román
nemzeti trikóval, mint szemfedővel takarják
le a halottat, és ráteszik a koporsóra a fede-
let. Négy lakáj leállítja a ravatal mellett a ne-
hez ércokorsót és ebbe teszik most a tölgyfa-
koporsót. Popescu-Necsesti az igazságügyi-
miniszter secretar-generalja előveszi a nagy ál-
lami pecsétet. És megtörténik a szomoru ak-
tus. Állami okirat készül három példányban,
egy jegyzőkönyv, mely igazolja, hogy az ősz-
szes jelenlevők jelenlétében 1927. július 23-án,
este félízenkettőkor I. Ferdinand földi marad-
ványait az állami pecséttel ellátott ércokor-
sóban elhelyezték.

Ujra csend lesz a teremben. A négy ka-
tona kivont karddal ott áll a ravatal négy sar-
kán. A térdelő apácák mozdulatlanul imádkoz-
nak és nyok urhölgy érkezik most a palotába,
nyolc tábornok felesége, akik felváltva fognak
virrasztani a halott király utolsó cotroceni-
éjszaka álma fölött...

A temetés hajnalán.

Már reggel hét órakor megjelent a cotro-
ceni-i királyi palotában Cisar bucuresti-i püs-
pök, címzetes érsek, és fényes papi segédlet-
tel, a királyi család jelenlétében, a római ka-
tholikus egyház szabályai szerint előkészítette
a nagy halottat utolsó utjára. A római katho-
likus egyházi szertartás alkalmával csak a ki-
rályi család tagjai voltak jelen.

Egy órával később, reggel nyolc órakor
kezdődött az ortodox vallás szerinti egyházi
szertartás. Már jóval nyolc óra előtt kezdtek
gyülekezni a meghívottak. Egyenként vonul-
tak fel a miniszterek. Mindnyájan frakkban és
az összes kitüntetésekkel, a miniszterek ma-
gukkal hozták a feleségeiket is, akik teljes
gyászban jelentek meg, az arcukat sűrű fá-
tyol takarta. Egyenként érkeztek a külföldi
diplomáták, a katonai attasék, a generálisok, a
kamara, a szenátus elnöke. A lezárt koporsó
előtt már felálltak a legmagasabb ortodox pa-
pok, élükön a Pymen moldovai püspökkel, aki
a gyászszertartást vezeti.

Az utolsó éjszaka a cotroceni-i kastélyban

A százezernyi tömeg, mely reggeltől késő
estig sűrű sorokban meghatva és könnyekkel
a szemében, kereste fel halott uralkodóját,
már elvonult. És a cotroceni-i királyi kastély
kertjére ráborult az esti csönd. A hatalmas ka-
pu előtt, mint két szobor állt két
csendőr. A félhomályos előcsarnokban há-
rom öreg lakáj ül egymás mellett, szótlanul
néznek maguk elé és csak akkor rebbennek
fel, amikor elmegyünk előttük. A kísérelő el-
mondja, hogy ez a három öreg cseléd, még
Károly király idejéből maradt itt, és most már
a második felséges gazdájuk temetésénél van-
nak jelen. A fekete fátyolal letakart villany-
égők misztikus fénybe burkolják a fehér már-
ványból épített képcsőházat. Az aranyterem
bejárata előtt, megint két katona állt, moz-
dulatlanul, mereven állnak, csak alig pár mé-
ternyire van innen a ravatal, ahol a király ho-
tan fekszik. A fehér márványfalra a bejárat
mellett álló udvarhölgy szilbuetje rajzolód-
zik. Összekulcsolt kezekkel állnak és a nagy
halott közelsége szinte negyedórakra mozdu-
latlan szobrokká varázsolja őket. Négy ezre-
des áll kivont karddal a ravatal négy sar-
kánál és a ravatal előtt felállított fáktyák fényé-
ben, az árnyékuk különös misztikus figurákat
rajzol a halottas terem márványfalára. A föld-
re borulva két apaca imádkozik, olyan moz-
dulatlanok, mintha nem is volna élet bennük,
csak néha hallatszik a levegő suttogás, ahogy

imát mondanak a halott királyért. A virágokat,
melyeket a látogatók százezrei hordtak a halott
király ravatalához már összegyűjtötték egy
másik terembe, csak egy fehér lilium csokor
maradt a ravatalon, a virágok olyan frissek,
mintha csak most tépték volna őket, egy lila
szalaggal van átkötve a csokor és a szalagon
egyetlen név: Maria... A terem egyik sarká-
ban, szinte teljesen beleburkolva a félho-
mályba még két katolikus apaca térdel, moz-
dulatlanul imádkoznak és csak akkor leb-
ben meg a fehér fejkötőjük, ha könnyes szemüket
ráemetik a ravatalra.

A királyné bucsucsókja a halott uralkodó
homlokára és kezére.

Szombaton éjszaka, tizenegy óra után meg-
érkezett a halottas szobába a miniszterelnök,
az igazságügyminiszter, a királyi ház minisz-
tere Hiotti, Bucuresti főpolgármestere, hogy
lepecsételjék a király koporsóját. Néma csend-
ben vártak néhány percig, míg megérkeztek a
királyi család tagjai, hogy örökre bucsut ve-
gyenek a halott családfőtől. Fáradtan, a fájdal-
omtól teljesen lesújtva lépett a ravatalhoz
Mária királyné. Teljesen feketébe volt öltözve
a gyászoló özvegy és az arcát is elfedte a sű-
rű fátyol, néhány pillanatig mereven nézte
a nagy halottat és aztán oda hajolt és megcsó-
kolta a halott homlokát és imára kulcsolt ke-
zeit. És most sorban odalépett a királyi halott-

Királyok diszorsége a halott király fölött.

Egy perccel nyolc óra előtt megérkezett a három régens és most minden szem a bejárat felé nézett, ahol az éjszakázástól fáradtan, lassan léptek be az özvegy királynéval az élén a királyi család tagjai. Lassu, megtört léptekkel haladnak a ravatal felé, s a koporsó fejénél helyezkedtek el. Néma, meghatótt, halotti csönd... A következő pillanatban pedig a gyászoló királyi család férfitagjai, számszerint hatan, a mélységes gyászban is csillogó egyenruhában, kiváltak a család köréből. Villan a kard, ahogy kirántják a hüvelyből, s a hat királyi rokon: Sándor szerb király, Miklós királyi herceg, Hohenlohe Sándor herceg, Hohenzollern-Sigmaringen Vilmos, Frigyes és Ferenc József hercegek elhelyezkednek a ravatal két oldalán. Némán, mereven, kivont karddal áll őrt a hat királyi rokon. Királyok és hercegek adták meg az utolsó tiszteletet a halott királynak. A család hat férfitagja az egész temetési szertartás alatt diszorséget állt. Ferdinand, a halott király ravatalánál. Megilletődött csönd, s a következő pillanatban halkán, panaszos hangon felsír a kórus. Kezdődik az ortodox egyházzsertartás, amelyet Pymen püspök asszisztálásával maga Cristea Miron pátriarcha végzett...

Felteszik a koporsót az ágyulafettára.

A királyi palota előtt egy tizenötcentiméteres kaliberű ágyu lafettája áll, hat teljesen fekete ló van a lafetta elé belforva. Ezen viszik a királyi koporsóját keresztül a városon, a pályaudvarig. A palota előtt mereven állanak mindazok, akik nem jutottak be a palotába. Fent a magasban repülőgépek keringenek, a repülőgép törzse fekete szallagokkal van díszítve. A repülők is üdvözölni jöttek a halott királyt. Kilenc óra előtt néhány perccel, a kapu előtt álló őrség még jobban megmerevedik, hozzák a halott királyt. Lassan jön le lépcsőn a koporsót-hozók kis csoportja. Generálisok és a király adjutánsai viszik utolsó útjára hadurukat. Ebben a pillanatban a palota őrségén a zenekar belekezd a király-himnuszba. A katonai szabályok szerint, az őrségnek minden alkalommal, ha érkezik, vagy távozik a király, zenével kell üdvözölnie az uralkodót. És most a halott királyt üdvözli utolsó alkalommal az őrség. Amikor a koporsót vivő generálisok leérnek a lépcsőn, a cotroceni-i gyakorlóterem eldördül az első ágyulövés és alig egy perccel később megszólal a palota kápolnájában éles hangon egy kis harang. És messziről, mintegy válaszként, a szél ide hozza a metropolia hatalmas harangjának a hangját. És a program szerint ebben a pillanatban Bucarestben minden harang megszólalt, így jelzik a bucaresti-ieknek, hogy a halott király utolsó útjára indul. Lassan, komor ünnepélyiséggel viszik a koporsót az ágyulafettára, ágyudörgés és harangzugás kíséri minden lépést. A hat fekete paripa ágaskodik a türelmetlenségtől és a mereven álló tűzerek csak alig-alig tudják megfékezni a viháncoló lovakat. A lafetta, ahová most ráhelyezik a koporsót, zászlókkal van leborítva. A koporsó tetején a királyi tábornoki kucsmája, fehér tollbóbitával, mellette a dusan arannyal díszített kardja. És a hat lótól vontatott lafetta lassan megindul a király koporsójával...

Megindul a gyászmenet.

Már a kora reggeli órákban megállt minden forgalom a bucaresti-i utcákon. A Calea Victoriein olyan tömegekben állottak fel a kíváncsiak, hogy a tolongás életveszélyessé vált. Abban a pillanatban, amikor ezt a beszámolót írjuk, még nem ismeretes, hogy a tolongásnak mennyi áldozata volt, de bizonyos, hogy sokan ájultak el, egyrészt a rettenetes hőség, másrészt az iszonyatos embertömeg miatt. A Calea Victoriei egyik oldaláról a másikra eljutni, teljesen lehetetlen volt, úgyhogy a város reggeltől késő délutánig egy élő emberörvénnyel volt kettéosztva, melyen áthatolni teljesen lehetetlen volt. A forgalmasabb helyeken az uccára nyíló ablakokat jeggyel árusították, autók vonultak fel, ülőhelyekkel ellátva. Egy jegy ilyen automobilon 100 lej volt. A közeli falvak pedig a hajnali óráktól kezdve ontották a Calea Victoriei felé a kíváncsiak ezreit, Erdélyből is rengeteg sokan érkeztek fel a temetésre, úgyhogy a túlzás nél-

kül mondhatjuk, hogy erre a napra Bucaresti lakosainak száma megkétszereződött és a hatalmas embertömeg, mind ott tolongott a Calea Victoriein, mindnyájan még egy üdvözlést akartak az örökre távozó király után küldeni. Hozzávetőleges becslés szerint több, mint félmillió ember jelent meg, hogy bucsút vegyen az elhunyt uralkodótól.

Az utvonallal hosszában katonák állanak sorfalat, de alig tudják visszatartani a tömeget, hogy ne szorítsa őket a sárga füstnyel beszórt Calea Victorieire. Kilenc óra után végigszalad a rendőrök sipjele az utvonallal hosszában. Megindul a menet... Néhány kerékpáros rendőr biciklizik elől és jelzi, hogy a gyászmenet rögtön ide érkezik. Egy kétlovas hintóban Nicolae a nu prefektus ül, ugyanolyan egyenruhában, melyben a királyt is utolsó kívánsága szerint eltemették. Nehéz szörmekucsma van a fején, kék kihajtókával. Vizsgáló szemekkel néz előre, hogy minden rendben van-e. A rendőrök úgy állnak az utvonallal mentén, mint a szobrok, a házak feldiszipve, fekete és nemzeti színű szallagokkal. Bucaresti illó disszel várja a halott királyt. Minden uccasarkon egy embernagyságu emelvényen, lobogó lánggal égő fákllya, az uccai lámpák fekete fátyolba takarva, halványan pislákolnak. Most befordul a Calea Victorieire a gyászmenet élén lovagló lovasszázad. Az összes lovasok alatt fekete lovak ficáncolnak, minden katona kezében lándzsa, melyen most a kék-vörös zászlócskák egy-egy fekete szallagot cibál a szél. Néhány száz méternyire következnek a papok csoportja. Arannyal-ezüsttel hímezett szertartási ruhákba, teljes ornátusba öltözve az összes püspökök és magasabb rangú egyházi férfiak, ősz szakállu metropoliták mennek elől, boltozatos püspöksüveggel a fejükön és

Könnyekkel fogadják a király koporsóját.

A hat fekete lótól vontatott ágyulafetta érkezik most elénk, a király koporsójával. Végtelenül megható kép. A trikolorral letakart lafettán a koporsó és rajta az elárvult tábornoki kucsmája. A koporsón nincs egyetlen koszorú sem, csupán egy kis csokor fehér virág. Mindenki tudja, hogy ezt a csokrot a királyné helyezte a koporsóra. Amerre elhalad a király koporsója, sóhajtás hallatszik, az asszonyok szemében könnyek jelennek meg és akik vissza is tartják a könnyeiket, úgy érzik, hogy a pillanat tragikus szépsége összeszorítja a szívüket. A miniszterelnök komor alakját látjuk a koporsó mellett, a király volt adjutánsai, a parlamenti — Nicolaescu szenátusi és Saveanu kamarai — elnökök társaságában. A halottas kocsi jobbra és balra harminc tábornok haladt, gyászorséggel. A koporsó mögött kissé meghajolva, maga elé nézve jön Miklós herceg, Buzdugan és Miron Cristea régensek társaságában. Miklós herceg szemel egészen vörösek. Nagyon meglátszik rajta, hogy most már egynéhány éjszaka nem aludt. Közvetlen mögöttük lépdel Sándor szerb király, körülötte a Hohenlohe- és Hohenzollern-hercegek. Ezután sorrendben a külföldi missziók és követ-ségek, a volt miniszterelnökök, közöttük Averescu, Maniu, Vaida-Voevod és Iorga. A miniszterek fekete diszruhákban, csillogó érdemrenddel a ruhájukon következnek és őket követik a kamara és a szenátus tagjai. A Calea Victoria uton levő királyi palota előtt van elhelyezve a zenekar, komor ütemű gyászindulót játszanak, a fekete lepellel letakart dob olyan hangot ad, mint mikor a koporsóra hullnak a görgöngyök. Ezt a palotát pompásan feldiszipították, azt a feljárt, ahol annyiszor járt fel a király, teljesen fekete posztóval takarták le és a külső rácsot fekete fátyollal behuzott nemzetiszíni lobogóval vonták körül és a király életéből egyes jeleneteket akasztottak ki. Majdnem teljes két óra hosszúra tartott, míg a menet a cotroceni-i kastélytól a pályaudvarig kiért. A szűkebb királyi család tagjai közül egyedül Miklós herceg vett részt a menetben, míg a család hölgytagjai, Cotroceniből egyenesen a pályaudvarra mentek és ott várták be a temetési menetet.

Elindul a gyászvonat.

Tizenegy óra után érkezett meg a gyász-

a kezükben arannyal díszített püspöki bot. Mindenfelől kattognak a fényképezőgépek. Ezt a pompás bizánci képet mindenki meg akarja örökíteni.

A román királyok acélkoronája.

A hetvenes évek veteránjai következnek most a menetben. Törődött, sokan közülük botra támaszkodva megy, alig van közöttük egy is, aki ne lenne néhány évvel idősebb, mint a legfőbb hadur, akinek a temetésére vonulnak most fel, magukra öltve a régi román uniformist, a hegyes sötétkék katona sipkát. Őket követik a világháborúban részt vett tartalékos tisztek küldöttségei. Néhány év múlva, ha a hetvenes évek veteránjai kihálnak, a világháború hősei foglalják el a helyüket. Most egy színes kép következik. Az összes ezredek elküldték zászlóikat a temetésre. Tömött sorokban mennek egymás mellett a zászlót tartó katonák. Valóságos zászlóerdő, egyik-másik annyira megtépve, hogy csak a zászlórúd és néhány selyem-rongy látszik, egy másikat jobban megkímélt a háború viszontagsága, arany himzéssel áll rajta az ezred neve. Mereven lépdel a menetben Presan tábornok, piros bársony párna van a kezében és a párnán a román királyok acélkoronája, tíz lépésre ugyan, csak piros bársonyra helyezve hozza Mardarescu tábornok a király marsallbotját, két-két tábornok kivont karddal kíséri a királyi koronát és marsallbotot vivő két generálist. Egy megható jelenet következik ezután. A király kedvenc arab paripája következik a menetben, a király gazdátlanul, árván maradt lova. A két katona, akik rövidre fogott gyepőlével vezetik a nemes paripát, alig tudják féken tartani. Hosszasan, bánatosan nyerit a paripa, hátra fordul, mintha csak megérezné, hogy ott hátul hozzák a gazdáját.

menet a bucaresti-i Gara de Nord pályaudvarra. A rendőrség itt csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta feltartani a rendet, mert ide torkollik a Calea Grivitei és ezen az uton át vonultak fel a szomszédos falvak, Bucaresti elővárosainak lakosságai. Fekete díszbe öltözött erre a napra a pályaudvar épülete is. Az épület előtti téren fákllyák égtek, fekete szallagokkal volt díszítve minden ablak. És bent a Perronon, a tetőt tartó oszlopok mind fekete posztóba voltak burkolva. A pályaudvar üveg-teteje különben is kissé felhomályban tartja a pályaudvar belsejét és most a sok fekete dísztől még komorabb, fenségesebb hangulat uralkodott itt a halott király utolsó állomásán. A fekete posztóval bevont Perronon már ott állt a királyi család, a generálisok és adjutánsok is megérkeznek a királyi koporsóval, a püspöki kar megint felsorakozik szemben a nagy halottal. Néhány pillanatok halálos csönd uralkodik, csak messziről hozza ide a szél a metropolia nagy harangjának kongását és valami távoli vonat füttyjelei hangzanak ide. Rövid gyászszertartást celebrál a moldvai püspök. Néhány szemben könny csillan fel, néhány halk elfojtott zokogás hallatszik és aztán némán, minden parancsszó nélkül, újból felemelik a koporsót és felteszik a vonatra. Ugyanezen a vonaton foglalnak helyet a királyi család tagjai. Néhány perc alatt megtörténik az elhelyezkedés és a különvonat lassan, minden füttyjelzés nélkül kigördül az állomásról. A másik vágányon szintén egy külön vonat áll, mely a minisztereket, képviselőket és szenátorokat viszi magával a temetés színhelyére, Curtea de Argesbe. Egy harmadik vonaton utaznak az újságírók és a többi küldöttségek. Pontosan féltizenkettő volt, amikor a vonatunk elhagyta a bucaresti-i állomást.

Utban Curtea de Arges felé.

Gyors iramban rohan velünk a vonat. A miniszterelnökségi sajtóiroda névre szóló jegyekkel látta el az újságírókat és így mindenkinek megvolt a kényelmes helye. Bucaresti után pincérek jöttek be a vagonba, ebebre terítettek és így gyorsan eltelt az idő, míg az első állomás következett: Titu. A gyászvonat itt öt percet állt, rövid gyászszertartást tartottak a koporsót tartalmazó vagon előtt. A tömeg, mely nem fért el a szűk pályaudvaron,

lassan felfejlődött a vonat mentén és ahogy lassan tovább indultak a gyászvonatok, kilométereken át a vonatsín mentén, mindenütt fekete ruhákba öltözött, levett kalapokkal in-tegető emberek százai mellett haladtunk el. A következő állomás: *Golesti* volt. Itt megismét-lődött az előbbi jelenet. A környék minden la-kója ide tódult a pályaudvar környékére, hogy még egy utolsó istenhozzádot inthessen a ha-lott királynak. És mintha csak sorfalat állot-tak volna az emberek a sínek mentén, egészen Pitestig, sűrű sorokban álltak egymás mellett, a falakból ide zárandólt emberek. Kis jédt-szemű tehénpásztorok álltak a sínek mentén, földmivesek, bekötött fejű aszonyok. Három-negyed két órakor berobogott a vonatunk Pi-tesitre. A pályaudvar ünnepélyesen fel volt dí-zítve és ameddig a szem csak ellátott, mün-denütt gyászoló tömeg. Megint egy rövid gyászszertartás következett és a vonat újra megindult a végső pihenő — Curtea de Arges felé. Félmegy előtt, amikor a vonatunk lassan begördült Curtea de Arges-re, hatalmas hul-lámzó tömeg állta körül a pályaudvart. Az or-szág minden részéből egész nap érkeztek ide kirándulók, akik a király temetésén részt óhaj-tottak venni. A komor disszel felékesített pá-lyaudvaron az érkezés sorrendjében helyez-kedtek el a Bucurestiből indult különvonat utasai és várták a király holttestét szállító kü-lönvonatot, mely a program szerint tíz per-cel később fut be az állomásra. A zenekar rá-zendített egy gyászindulóra, egy tüzerűteg a közeli dombokon sortűzet adott le és a kopor-sót megint feltették egy ágyulafettára, hogy végső nyugvóhelyére szállítsák a királyi ha-lottat. És ugyanolyan sorrendben, ahogy Bu-curestiben a pályaudvarra szállították a ko-porsót, most is megindult a menet a széles fasonon, mely a pályaudvarról a királyi temet-kezőhelyre vezet.

A legendás Manole mester műve az argesi templom.

És amíg lassan megyünk a hosszú faso-ron, a hat kilométerre fekvő kolostor felé, meghallgatjuk az egyik kolostorban lakó pap előadását, aki elmondja a curtea de argesi-templom történetét. 1517-ben Neagoe-Vajda kezdte meg e templom építését azonban a templom falába beillesztett felírás elárulja, hogy e helyen már volt egy rézi templom, ta-lán Negru-Voda korából maradt fenn. Negru-Voda felesége különben katolikus nő volt és még máig is láthatók az általa épített róm. ka-tolikus templomnak romjai. Neagoe-Vajda hét évig építette a templomot és a legenda szerint Manole mester vezette kilenc építőmesterrel együtt az építkezést. Azonban épen úgy, mint a magyar Kőműves Kelemennek — sehogysen sikerült neki az építkezést befejezni. Amit nap-pal épített, azt titokzatos kezek lebontották éjjel. És így hosszú ideig harcolt a titokzatos rémekkel, míg egy éjjel aztán álmit látott, egy hang megszögtá neki, hogy csak akkor fogja tudni befejezni az építkezést, ha azt, aki először jön az építkezés felé, elevenen beépíti a falak közé. Másnap reggel legelsőnek Ma-nole mester szép fiatal felesége közeledett a készülő templom felé és Manole, bárhog is fáj a szíve, feláldozza a feleségét, csakhogy nagy művével elkészülhessen. Így meséli ezt el a román népmonda. És Alexandri, a nagy román költő megörökített egy néballadát, melyben ez a monda népies naivitással fel van jegyezve. A történelmi kutatások kiderít-tették, hogy Neagoe-Vajda sokáig élt Kon-stantinápolyban a szultán udvarában és onnan hozott magával török és perzsa építészeket és azok segítségével építette fel a curtea de ar-gesi templomot, mely az egyetlen épen ma-radt templom, mely a bizánci építőművészet legtisztább formáit máig is megőrizte részünk-re. Erről a templomról angol, francia és német nyelven szakmunkák jelentek meg és számta-lan építészeti szakmunka mint építészeti tika-got említi ezt a templomot.

A templom előtt még egy gyászszertartás, majd megkondulnak Románia összes harangjai.

A gyászmenet már végighaladt a hosszú fa-soron, majd befordul a Negru-Voda-uccáról a Bulevardul Carolra és most már csak pár lépés-nyire van a kolostor és a kolostor épületcsoportja

előtt a türes argesi templom. A templom előtt négy márványoszlopon egy kupola van elhe-lyezve, egy kis kápolna, azonban oldalfalak nél-kül. A négyszáz év előtti legendás építőmester onnan keletről hozta magával e kis nyílt kápolna eszméjét. A legtisztább bizánci stílusban van építve a kápolna, épen úgy, mint a pár méterre fekvő tulajdonképeni templom is. Egy pillanatra elfelejt-kezünk arról, hogy micsoda szomorú alkalom ho-zott bennünket ide és mindnyájan csodálkozva nézzük a templom csodálatosan szép épületét. Tí-zenkét márványlépcső vezet fel a templomba és a régi bronzkapu most nyitva van. A bronzkapu felett márványcsipke díszítés, a bizánci stílus itt már mór és perzsa motívumokkal van keverve. Minden beépített kő idus faragással van ellátva és a faragások soha nem ismétlődnek meg, a legen-tias építész kifogyhatatlan invencióval, minden ab-lakrámat, peremdíszítést másképp oldott meg. Örök kincsesháza ez a templom a keleti stílus tanulmá-nyozóinak. A nyílt, baldachinszerű kápolna alatt egy biborral letakart ravatal áll. Ide teszik most a király koporsóját, hogy mielőtt a templomban levő kriptában elhelyezik, még egy utolsó egyházi szertartásban részesítsék. A királyi család tagjai

A királyi család megindító végső bucsuja a halott királytól.

A templom belsejében már készen áll a kriptá a király koporsójának befogadására. Két csoda-szép bizánci oszlop között van a kriptá lejárata, szemben Károly, az első román király és Carmen Sylva, a költőkirálynő kriptájával. Itt ebben a templomban van eltemetve a templom alkotója, Neagoe Vajda és felesége Despina és itt vannak a többi fejedelmek sírjai is: Radu de la Afumati, vaj-da, Negru-Voda, Mircea-Voda. Lassan viszik a generálisok a király koporsóját a kriptá felé. Köz-vetlenül a koporsónak a kriptába való bebocsá-tása előtt rendkívül megindító jelenetek játszó-dtak le. A fájdalomtól, roskadozó Mária királyné zokogva ráborult a koporsóra s azt heves zoko-gások között hosszasan csókolgatta, majd aiel-ten bukott gyermekei karjába. Hiotti udvari mi-niszter siet a királyasszony segítségére, aki né-hány pillanat múlva magához tér. A királyi csa-lád tagjai szintén térdreborultak a koporsó előtt s fájdalmas bucsujuk jeleképpen megcsókolták a ha-lott király tetemét elzáró koporsót. Rövid ima következett, majd lebosátották a kősziba a ko-porsót s a kriptá ajtaját pedig a törvény rendel-kezései szerint befalazták és lepecsételték. Kirá-lyok sírboltjában nyugszik I. Ferdinánd. . .

A gyászoló család visszatér Bucurestibe.

Kint már lassan, lassan oszladozik a tö-meg, amikor teljesen megtörve a fájdalomtól megjelenik a királyi család a templom kapujában, még egy utolsó pillantást vetve arra a helyre, ahol örök nyugalommal pihen a halott király. Sűrűn lefátyolozva, lehajtott fejjel indulnak vissza Bu-curesti felé.

Körülnézünk a templomban, ahol most már két román király pihen. A misztikus építőművész itt szinte önmagát multa felül. A templom külső díszítése is csodálatot keltett, de itt bent csak né-mán béműlünk azt a sok szépet, amit kőbe lehel-t a művészantáziája. A templom belsejében már nemcsak a puszta faragott márványkövek keltek fel csodálatunkat, de egyenként megtekinthetjük a régi arany, kék és piros színnel ábrázolt szent-kepeket, itt vannak sorban azok képei, akiket az évszázadok alatt itt temettek el. Az egyik csavart-testű bizánci oszlop mellett egy kis aszalkán ott fekszik Carmen Sylva királyasszony kézzel festett bibliája. Hat esztendeig dolgozott ezen a bib-lián a költő-királyné, a korán elhalt kis leányának, Máriának emlékére örökítette meg ebben a bib-liában.

Ötezer szegény halottj vacsorája Curtea de Arges-ben.

Lassan megindulunk az állomás felé, de csak nehezen tudunk magunknak utat törni, az ezer-fejű tömeg még folyton nyomul előre a templom felé, látni akarja mindenki a király nyugvóhelyét. A templomon túl, a kolostorban több ezer terítékes vacsora készül, ötezer szegényt lát ma vendégül a kolostor. Egy félóra múlva már újra robog velünk a vonat. Mindenki csendben ül a helyén. . . senki-

akik a menetben nem vetik részt és már előbb megérkeztek a templomba, most átjönnek a régi-művű bronzkapun, lejönnek a tizenkét lépcsőn, melyek a tizenkét apostolt szimbolizálják. A nyílt kápolnát körülveszik a miniszterek, diplomaták, tá-bornokok és lassan felfejlődik a kápolna körül mindenki, aki csak a temetésre ideérkezett. Belátha-tatlan tömeg áll már együtt a kolostor körüli dombokon. Megtört hangon száll az ég felé az utolsó papi áldás és abban a pillanatban, mikor négy generális felemeli a királyi halottat, meg-szólal a templom régi harangja. Öt óra és husz perc s ebben a pillanatban az országban minden harang megszólal. Az ország összes harangjal jelzik, hogy ebben a pillanatban teszik le örök nyugvóhelyére I. Ferdinánd román királyt. Las-san, a vállára emelve viszi a négy generális a ko-porsót a tizenkét lépcsőn lefelé és a királyi csa-lád tagjai és a miniszterek követik a féthomályos templomba a halott királyt. A templomon kívül maradt tömeg néma megfeszítéssel áll. Szomorúan panaszkodik mindenki bánatát a templom régi harangja és percenként hallatszik a közeli dom-bokról a tűzértség szalvéta, a százegy ágyulövés.

nek sincs kedve most a beszélgetésre. Előttünk fordított a Végzet egy lapot Románia történeté-ben. . . (F. A.)

Betegh Béby

elszerződött Budapestre.

Az aradi színház művésznője a jövő szezonnra a pesti Városi Színház tagja. Beszélgetés a legfrissebb budapesti szubrettel.

(Arad, július 25.) Először ellenkezett, sőt mereven tiltakozott:

— De nem, de nem! . . .

Én keménykötésű családból származván, nem hagytam magam.

— De igen, de igen, de igen! . . .

Ő később már csak szeliden szabadkozott:

— De nem! . . .

Én viszont felismerve az alkalmas ellá-gyult pillanatot, erősítve:

— De igen, de igen, de igen! Kell!

Végül ő megadva magát: . . .

— Hát legyen! . . .

Körülbelül ilyen tónusu diskurzus alakult ki B e t e g h Béby és közöttem, amidőn mellé-nek szegtem a következőt:

— Művésznő! Ön azzal van vádolva, hogy elhagy bennünket. Tapsaink tömege, szeretet-ünk, ragaszkodásunk sem volt elég erős kapocs ahhoz, hogy magunkhoz láncoljuk. Ön minden külön értesítés nélkül elszerződött Bu-dapestre. Feleljen: mit hozhat fel mentiségére?

Béby bünbánóan lehorgasztotta fejét, s csendben töredelmes vallomást tett, miután vádoltához illő udvarias figyelemmel három-féle likört, cigarettát és csokoládét tolt elém:

— Hát, kérem szépen, mindennek az a társaság az oka, amellyel együtt mulattunk a Fészek-ben, a múlt hó utolsó napjainak egyi-kén. Ott volt S e b e s t y é n Géza is, aki a Vá-rosi Színházról már régebb idő óta ismer. Lassan-lassan, duma ide, duma oda, addig-addig folyt a beszéd, míg végül is megegyez-tem a dirivel, hogy másnap fölkeresem az igazgatósági irodában. Csak úgy beszédre, enyhe emlékcserékre. Fölmentem. Eleinte be-szélgetés. Egyszerre csak kikiált a titkárnak Sebestyén: „Kérem, hozza csak be a szerző-dési blankettát.” Mint egy színes álom, mint egy valami végtelenül jóleső, kellemes feléb-redés és már kanyarítottam is a nevem a blan-ketta kitöltött sorai alá. A szerződés kész volt. Szeptembertől kezdődőleg tíz hónapos szerző-dés köt, szubretti szerepkörrel a budapesti Vá-rosi Színházhoz. És már beszélünk a bemutat-kozásról is. Augusztus második felének vala-

Hiába keresi, hol lehet olcsón, szépen, jót vásárolni, ha nem olvassa el a

Vándor divatárház

e lapban közölt hirdetéselt. 3629

Meghalt Magyarország hercegprimása

Csernoch János bíborosérsek ma hajnalban esztergomi palotájában örök álmra hunyta le szemét. — Szívbenulás okozta a magyar katolikus egyházfejedelmének halálát. — Az esztergomi bazilikában ravatalozták fel és pénteken temetik a hercegérseket. — Ki lesz Csernoch János dr. utóda a primási székben? — Érdekességek az elhunyt bíborosérsek timisoarai püspöksége korából.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A magyar katolikus egyházat ugyancsak meglátogatta az Ur. Alig pár hónapja, hogy kidőlt egyik leghatalmasabb oszlopa, Prohászka Ottokár Székesfehérvár aranyzáru püspöke, és ma hajnalban pedig visszaadta lelkét Teremtőjének a magyar katolikus egyház fejedelmének, Csernoch János, az esztergomi hercegprimás. Komor, fekete zászló leng ma reggel óta az esztergomi primási palotán, de egész Magyarország minden városában és az a mérhetetlen gyász sajtó könnyeket a magyar katolikus milliók szemébe és sokaknak juthatnak eszébe az új Testamentum tragikus sorai: „Elméne a pásztor és szerteszedt a nyája”.

Bizonyos, hogy amint végeredményesen nem teljesedett be a bibliai jóslat, éppúgy nem lehet ily sötét következtetéseket levonni Magyarországról hercegprimásának halálából sem, de viszont tagadhatatlan, hogy Prohászka és Csernoch halála nem maradhat hatástalanul a magyar katolikus egyház épületére, aminek ép e két főpap volt megszilárdítója, nem kis mértékben restaurátora. A temperamentumos, harcos székesfehérvári püspök lendítő erőt és energiát adta az újjászülés, a modernizálás útján, az esztergomi hercegprimás kormányzó bölcsesége, tudása és higgyadsága pedig a lehető legjobban tudta felhasználni ezt az erőt a magyar katolikus egyház restaurálására. Igaz ugyan, hogy ma a katolikus reneszansz van az egész világon, de Magyarországon ez a folyamat sokkal régebb keletű, mint másutt, ami főleg Csernoch és Prohászkanak köszönhető. Ez a hatalmas munka csak nagyjából fejeződött még be és így sulyos kérdés az, hogy ki foglalja el Csernoch János örökét Esztergomban. Magyarország hercegprimása valódi egyházfejedelm volt, aranyszívű ember, nagy tudású fej, amilyen hosszú évtizedek alatt, ha akad egy. Halála pótolhatatlan veszteség nemcsak a magyar, hanem az egész világ katolikuságára számára.

A magyar katolikus egyházat nagyon meglátogatta az Ur. De viszont azt mondja az Írás, hogy a Mindenható csak azokat teszi próbára, akik különös kegyében vannak, aminthogy meglátogatta az ő szolgáját, Jóbót is nagy csapásokkal, aki is alázattal hajolt a földre, mondván: „Az Ur adta, az Ur elvette, áldott legyen az ő szent neve.”

Csernoch János hercegprimás haláláról budapesti szerkesztőségünk a következőket jelenti:

„Nemsokára megkönnyebbülök, mert az Ur magához szólított.”

Szombaton este 10 órakor egészen váratlanul válságosra fordult Csernoch János hercegprimás állapota, noha az orvosok a legutóbbi napokig is biztak felgyógyulásában. Az egyházfejedelmének agonizálni kezdett, azonban egy pillanatra sem vesztette el eszméjét. Hajnaltájt így szóló aggodó környezetéhez:

— Nemsokára megkönnyebbülök, mert az Ur magához szólított.

Fél hatkor alig dobogott már a szíve és háromnegyed hatkor az orvosok konstatálták a beállott halált.

A hercegprimás betegsége és halála.

Csernoch hercegprimás közvetlen halálának oka szívbenulás volt. Az egyházfejedelmének 1926. márciusában kezdett betegeskedni. Ekkor tüdőkatarrust kapott. Ennek dacára elutazott Chicagóba, ahol résztvett az eucharisztikus kongresszuson. A hosszú tengeri út használt betegségeinek. 1927. januárjában azonban ismét meghűlt, de már 29-én, az új országgyűlés megnyitásakor az ünnepi misét pontifikálta a Mátyás-templomban. Az ünnepek nagyon kimerítették, láza gyakran visszatért, úgy, hogy Bálint Rezső professzor délre küldte üdülni. A hercegprimás San Remo-ba utazott és már a javulás útján volt, amikor értesült Prohászka püspök tragikus haláláról. Ez nagy mé-

tékben lesújtotta Csernochot, akin ettől kezdve az általános depresszió jelei kezdtek mutatkozni. Nem használt neki már ekkor sokat a tengeri levegő sem, úgy, hogy visszatért Magyarországra. Egy hónap múlva szívgyengeség lépte meg, amely állandóan fokozódott. Korányi egyetemi tanár pedig májchuzadást is konstatált a betegen. Július 9-én köhögési, csuklói rohamok, öntudati zavarok és nagyfokú gyengeség lépett fel. Bálint és Hajós professzorok pedig tüdőgyuladást állapítottak meg. Ebből eleinte úgy látszott, hogy felépül, de csakhamar visszaesett és akkor már nyilvánvalóvá vált, hogy semmiféle tudomány sem képes rajta segíteni. Mult vasárnap a láz felzökölt, hétkön pedig a professzorok megállapították, hogy a tüdőgyulladás áttért a másik oldalra is. A két utolsó napot teljes apáthiában töltötte Csernoch János, szombat este 10 órakor pedig beállt az agónia és tüdővízenyő. Az udvari papság egybegyűlt a betegszobában, éjjel után pedig Drahos prelátskanonok megkezdte a halottakért való imádságot, amit a hercegprimás a többiekkel együtt mondott, majd utolsó erejével ezt mondta:

— Szólit az Ur, imádkozzatok értem.

Ezek voltak utolsó érthető szavai. Öt óra körül teljes öntudattal magához vette a halotti szentségeket, felemelte a feszületet, megáldotta a jelenlevőket és háromnegyed hatkor szívbenulásban örök álmra hunyta le szemét.

Dr. Csernoch János életrajza.

Dr. Csernoch János megyés érsek és metropolita, a római anyaszentegyház Szent Özsébről nevezett áldozárbíbornoka, Magyarország hercegprimása, az apostoli szentszék született követe, fő és titkos kancellár, valószínű belső titkos tanácsos, a Szent István-rend főpapja és nagykeresztese, a magyar polgári érdekművelő nagykeresztese, valamint Esztergom vármegye örökös főispánja 1852. június 18-án született Szokolcán. Itt végezte el a négy alsó gimnáziumot, majd Esztergomba ment, ahol az ottani bencés gimnáziumban letette az érettségit, majd a papnevelőben, később pedig a bécsi Pazananeumban és Augustineumban folytatta tanulmányait. 1874. november 18-án szentelték pappá. 1876-ban a hittudományok doktora lett és főpásztorra először Felsőrados községbe, majd Budapest-Krisztinavárosba küldte el káplánnak. Már akkoriban megkezdte irodalmi munkásságát, amely több kötetre terjedt. A különböző folyóiratok hasábjain sok egyházi beszéde jelent meg és beszédei ugyancsak tartalmasságuk, mint az alak szépségei által tűntek ki. Mint egyházi író nemcsak az egyházi folyóiratoikban és különböző napilapokban megjelent cikkekben ragyogtatta tudományát, éles eszét és ítéloképességét, hanem önálló műveiben is. Ilyen önálló munkái: „Szabadság és verseny az oktatásban”, „A halottégetésről” s „A zárdei élet céljairól.”

1879-ben az esztergomi szeminárium tanára lett, de már a következő évben bekerült az érseki irodába, ahol 1893-ban pedig elvállalta a főszékesegyházi plébániának vezetését. 1901-ben szülővárosa megválasztotta országgyűlési képviselőnek és mint ilyen, három ciklusban való működése után érte 1908. január 12-én a csanádi püspöki székbe való kinevezése. Május 10-én szentelték püspökké. 1911. március 8-án a király kalocsai érsekké nevezte ki és még ugyanebben az évben valószínű belső titkos tanácsos is lett. 1912. november 20-án kapta meg a hercegprimási kinevezést és az egyházfejedelmi széket. 1913. január elsején foglalta el. 1914. május 25-én X. Pius pápa bíborossá kreálta a Szent Özséb-templom titulusával. Mint bíboros, két pápa-avasztó konklávén vett részt, a konsistorionális és tanulmányi szent kongregációk tagja volt. 1916. december 30-án ő tette IV. Károly magyar király fejére Szent István koronáját. Az esztergomi érsekek során ő volt a hetvenhete-

Pénteken temetik a hercegprimást.

A magyar kormány nevében dr. Vass József miniszterelnökhelyettes részvétlétvitatot intézett az esztergomi érsek főkapitánynak, ma délben és este pedig a főváros összes templomaiban félórán szólt a gyászharang. Az összes középületeken gyászlobogó leng, hirdetővén a gyászt, ami a hercegprimás halálával érte a magyar katolikus világot. A holttestet ma délben bebalzsamozták és holnap reggel szállítják az esztergomi bazilikába, ahol felravatalozzák. A temetés pénteken délelőtt lesz.

Ki lesz az új magyar egyházfejedelm?

A hercegprimás halálával természetesen aktuálissá vált a primási szék betöltésének kérdése is. Ez, mint közelebbi jog Magyarországon még nem van, a pápa kinevezése útján fog megtörténi. Az „Az Est” ezzel kapcsolatosan azt írja, hogy a pápa elve az, hogy aktív politikust nem emel püspöki, vagy érseki székbe, ebből következőleg dr. Vass József helyettes miniszterelnök személye nem igen jöhet kombinációba. Hír szerint a primási szék jelöltje Serédy Jusztinián, a vatikáni magyar követtség egyházi tanácsosa.

Apróságok Csernoch János életéből.

Az elhunyt hercegprimásról sok kedves történet és anekdota maradt fent, amik közvetlen melegséggel mutatják be az egyházfejedelmének kedves egyéniségét, amellyel annyira meg tudta nyerni a hívek szeretetét.

Képviselőkorában történt, hogy egyszer szociálista tüntetés, felvonulás volt Budapesten. A szociálista tömeg nagy gyűrűkben állt körül az országházat. Csernoch képviselő szerény konfliktuson iparkodott a törvényhozás háza felé. Két szociálista megállítja a kocsi s amint meglátják a benne ülő papot, nyomasztóan így szólnak:

— Kocsin megy a szent atya? Pedig az apostolok gyalog jártak!

— De ma már — felelt jókedvűen a képviselő — bizonyosan kocsin járnak be a világot, hogy azt a sok rendszerlenkedő szociálistát felvilágosítsák és kioktassák.

Erre a két ünneplő szociálista arca is felgyűrűlt s a konfliktus vígan gurult tovább.

Mint esztergomi püspök hosszabb ideig élt Temesváron. Télviz idején nap-nap után kísérték a lippei országut. A sok iskolásgyermek bizalommal köszöntötte, bátran s mosolygó arccal közelítették feléje. Az arra haladó gyarmathai svábok s az újszentesi reformátusok mind ösmerték és megsüvegezték. Egyik késő őszi napon történt a vadász-erdőben, hogy valamelyik református atyafinak hasábjával és rózsával erősen megrakott szekere kátyuba jutott. Lovai a sok goromba ostorbiztatás után végképp felmondták a szolgálatot. A titkárával arra haladó püspök megsajnálja az atyafit és két számalomraméltó párját egyaránt. Először hadi tervet eszelnek ki: ki hová álljon, merre fordítsák a szekér rudját. Azután a püspök meg a titkár neki vetik vállukat egy-egy löcsnek és közös erővel — mihez a lovak visszatérő jóindulata is hozzájárult — kiemelik a kocsi. A kálomista atyafi megemeli süvegét s annyit mond tisztességtudóan: „Köszönöm a bizteletes urak szíveségét. Valamelyik szemfüles újságíró közzétette ezt az esetet az újságban. Nagy álmétkodással olvasta másnap a szerencsés újszentesi polgár is, aki kézzelfoghatóan meggyőződött arról, hogy ugyan jó dolga van annak, kinek szekere a püspök tolja.

Csernoch hercegprimás végrendelete.

Ma délután hivatalosan felbontották Csernoch János hercegprimás végrendeletét, amelyben általános örököséül az egyházat vezte meg. Beavatott egyházi körök szerint interregnum hosszabb ideig is eltarthat. Rő először magánuton beszerzi információit arról, vonatkozólag, ki lenne legalkalmasabb Csernoch örökének betöltésére, majd azután a kormányal meggyezve, kinevezi az utódot.

2000 mtr. berdürös divat-marocain minden színben 39.— Lej Vándornál!

A régenstanács az ország népéhez.

A hármasság Miklós herceg elnöklésével megkezdte kormányzó munkásságát. — A tanács kiáltványban körvonalazta működését. — I. Ferdinánd emlékezetére gyászülést tartott a parlament. — Maniu Gyula nagyfőtűnést keltő nyilatkozata. — Az ország kisebbségének részvéte.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A hármasság régenstanácsa a mai nappal átvette az ország kormányzását és ezt kiáltványban adta tudtul az ország népének. A parlament két háza ma délután gyászülést tartott, amelyen kegyelettel adózott az elhunyt I. Ferdinánd király emlékének. A pártok szónokai egymásután fejezték ki részvéteiket s ezek során nagy feltűnést keltett Maniu Gyulának, a nemzeti-parasztpárt vezérének felhívása, aki gyászbeszéde során politikai jellegű nyilatkozatokat is tett, amire Bratianu miniszterelnök még az ülés folyamán válaszolt is. A mai nap országos jelentőségű eseményeiről az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítója az alábbi telefon- és távirati tudósításban számol be:

A régenstanács megkezdte működését.

Ma délelőtt 10 órakor minisztertanács volt, amelyen Miklós királyi herceg, a régenstanács elnöke elnökölt. A régenstanács tagjai tudomásul vették a napirenden lévő ügyeket, majd megállapították a régenstanács és az egyes minisztériumok közötti munka módját. A szakminiszterek naponta tíztől fél egy óráig tesznek jelentést a régenseknek és írják alá az ügyiratokat. A régenstanács ezután aláírta az ország népéhez intézett proklamációt és jóváhagyta a Garoflid-féle törvények hatályon kívül helyezésére vonatkozó javaslatot.

A régenstanács kiáltványa az országhoz.

A régenstanács ma a következő proklamációt intézte az ország népéhez:

Az alkotmány értelmében arra hivatkozva, hogy a királyi hatalmat gyakoroljuk Mihály király kiskorúsága idején, teljes tudatá-

ban vagyunk a ránk bízott nagy feladatoknak és ebben a munkánkban a drága királynak, I. Ferdinándnak élete fog bennünket inspirálni, akit a román nép drága feleségével együtt örök emlékezetében fog megőrizni. Minden körülmények között igyekezni fogunk teljesíteni az ő gondolatait, amelyek csak a közös megvalósítását célozták. Utunk meg van vonva ama helyzet által, amelyen 60 éven át katalauzták a román állam sorsának vezetői az országot a királyság megalakításától az egyesített Románia első királyáig. Rendíthetetlen szeretettel Mihály király és az ország iránt, minden erőnkkel, munkánkkal az igazság és törvényesség legmagasztosabb szellemétől áthatva, amelyet misszióink ró reánk, igyekezni fogunk. Öfelsége, Mihály királynak megadni a módot, hogy olyan ország fölött uralkodjék, majd, amely természetes és szakadatlan fejlődésével megfeleljen a nagy elődök Románia jövőjébe vetett reményeinek és várakozásainak. Ezért a mi legfőbb gondunk az lesz, hogy biztosítsuk az egyesített Románia nyugodt fejlődését, konszolidálását. Örökölni fogunk az alkotmány és az ország törvényeinek hű alkalmazásán, hogy államéletünk alapjai kellően megszilárduljanak, fejlődjenek és folytonosan tökéletesedjenek. Meleg felhívást intézünk a haza összes fiaihoz, hogy a nemzeti szolidaritás rendkívüli erejével tegyék lehetővé a nagy királynak halálával oly súlyosan megpróbált Romániának, hogy rendeltetésének ezen a világon habozás nélkül eleget tessen.

Miklós királyi herceg, Miron Cristea patriarcha és Buzdugan.

A kamara gyászülése.

A kamara ma délután tartotta meg gyászülését I. Ferdinánd király emlékére. Saveanu elnök délután három órakor nyitja meg az ülést. Bratianu Ionel miniszterelnök a kormány nevében deklarációt olvas fel, amelyben megállapítja, hogy az egész ország imádkozik nagy királya emlékéért. Rámutat az elhunyt király történelmi kiválóságaira, úgy a béke, mint a háború idején. Románia neki köszönheti egységét és azokat a reformokat, amelyek fejlődését biztosítják. Magasztalja Mária királynét. Fájdalmunk megpróbáltatásaiban — folytatja a miniszterelnök — nagy vigasztalásunk azok az elvek, amelyek az alkotmányos monarchia épületének biztosítékai és amelyek Mihály király fejére tették Románia acél-koronáját. Ezek az elvek az ő személyében lelnek majd teljes megszentelést. Szünni nem akaró ováció a kormánypárt és az ellenzék oldalán.) Mihály király, mint az élet folytonosságának és a román állam fejlődésének nélkülözhetetlen feltétele áll feletünk. (Éljenzés.) A fájdalom kell, hogy egyesítsen bennünket, hogy a jövő parancsoló feladataival sikerrel megbirkózhassunk. (Bratianu szavaknál Maniu felé tekint.) Hatalmas tapsal fogadott beszéde végén halálját fejezi ki I. Ferdinánd király iránt, aki súlyos időkben azonosította magát a nemzet aspirációival.

A nemzeti-parasztpárt deklarációja.

Maniu Gyula az ellenzék tapsal között áll fel. Magasztalja az elhunyt királyt: a nemzeti egység és a nagy reformok megvalósítását. Ferdinánd király győzelmes volt a háborúban és merész reformátor a szociális bevezetés terén. Emléke örökké ragyogni fog a nép előtt. A nemzeti-parasztpárt azt hiszi, hogy ez a pillanat egy egyesülés pillanata azoknak, akiket ugyanaz a meggyőződés hat át, hogy nem lehet szolidarizálni erőszakos rendszerekkel. A nemzeti-parasztpárt respektálja a régensséget, de követeli a legalitást annak működés-gyakorlásában, követeli tovább-

hogy életünket ebben az országban a jövőben is a lojalitás és az állam iránti hűség gondolata fogja áthatni. (Éljenzés.)

A magyarság részvételles megemlékezése.

Az ország magyarsága nevében és képviselőjében dr. Bethlen György gróf, a Magyar Párt elnöke szólalt fel s nagy figyelemmel kísért beszédében a magyarság nevében rámutat a fájdalom és szomorúság érzéseire. A magyar nép dínasztikus érzését közismertek. Ez a nép hódolattal imádkozik az elhunyt király emléke előtt. Kijelenti, hogy Mihály király irányában a magyar nép nevében hűséget fogad és az államhatalom törvényes képviselőit mindig respektálni fogja. (Éljenzés.)

A zsidóság hűségnyilatkozata.

Dr. Fildermann a zsidóság nevében történelmi visszapiantást vet Ferdinánd király győzelmes harcaira, majd rámutat a béke reformjaira és ezek között elsőnek emeli ki a zsidóság egyenjogúsításáról szóló törvényt. A zsidóság örök hálával viseltetik Ferdinánd király szent emléke iránt, mert ő adta meg nekik polgári és emberi jogait. Kijelenti, hogy a zsidó nép hűséggel viseltetik a trón iránt és szeretettel veszi körül Mihály királyt. (Éljenzés.)

Bratianu válaszol Maniunak.

Banu a kormánypárt nevében beszél. Hangsúlyozza hogy a curtea de argesi kolostor kőlapjai nem egy sirt takarnak, hanem a fénynek egy forrását. Olyan király volt Ferdinánd, aki a népet szolgálta: liberális, demokrata és loyális király volt. Ismerteti a háborúba való belépés pillanatait és azt, hogy egykoron hogyan szerezte meg Ferdinánd király az egész román nép tiszteletét. Mit jelentenek a mi kis ambícióink, vagy érdekeink, amikor mögöttünk annyi áldozatot hantolnak el és előttünk van azoknak az ítélete, akik utánunk következnek. (Taps.) A nagy példa kell, hogy örökké előttünk lebegjen. Beszéde végén apellál a nemzet egységére. (Taps.)

Radovici Sebastian a Lupu-féle parasztpárt nevében szólal fel. Megemlékezik Románia háborúba való belépéséről és ezzel kapcsolatban Ferdinánd király érdemeiről, aki feláldozta magát román népe megmentéséért. Magasztalja Mária királynét. A nagy reformok elsősorban a földosztás a nép akaratából, de az uralkodó együttműködésével jöttek létre. A parasztpárt fájdalommal együtt hűségének is kifejezést ad Mihály király irányában. (Éljenzés.)

Saveanu a kamara nevében bámulatának ad kifejezést az elhunyt uralkodó iránt. Ferdinánd király nagy művét Mihály király fogja folytatni.

Ezután Bratianu miniszterelnök ismét szólal és rámutat arra, hogy az ünnepi ülésen bizonyos deklaráció disszonanciát okozott. Azért kér csak most szót, mert nem akarta megzavarni az ülés ünnepi hangulatát. (Éljenzés.) Kifejti, hogy a kormánypárt képviselőjének, Banunak szavai felmentik attól, hogy válaszoljon.

A miniszterelnök beszéde után Saveanu elnök a gyász jeléül berekesztette az ülést.

Aradiak a pallsi tenniszversenyen. Szabadkáról jelentik: Az aradi versenyzőkkel (Fülöppné, dr. Lupu és Dörner) kapcsolatban lévő legújabb eredmények a következők: Dörner—Kiss 6:0, 2:6, 6:1. Lupu dr.—Tisza dr. 6:1, 6:0. Dörner—Lelics, Selepetinsky 9:7, 6:2. Gönczné, Fülöppné—Vatay, Benó 6:1, 6:3.

Öfelsége I. Ferdinand, Románia elhunyt királyának felravatalozása és temetési gyászszerartásának impozáns filmfelvétele.

Ma, keddtől az Urániában. Az előadások 5, 7 és 10 órakor kezdődnek.

Aradiak kalandos utazása Páristól Aradig.

Aussterweil Annuska és öccse három napig vesztegelt Buchsban a bécsi forradalom miatt. — Az osztrák forradalom a svájci határon. — Az aradi táncművésznőből a Sorbonne-egyetem hallgatója lett, aki komolyan készül a doktorátusára. — Romain Roland utódjának aradi tanítványa nagy viszontagságok között került haza.

(Arad, július 25.) Szombat este hazaérkezett anyjához Aradra Aussterweil Annuska, a Párisban élő aradi tánc- és énekművésznő, öccsével Aussterweil Károly orvostanhallgatóval együtt. Ez a tény így magában voltaképpen nem jelentene különösebb érdekességet, hisz Istene-mások is élnek aradiak külföldön és mások is haza szoktak jönni, különösen így nyár felé, amikor mégis csak szép ez a sokszor lekicsinyelt város, a maga szöke Marocáival, kis pletykáival és más egyéb kedves provinciosságával. Nyáron csak vidéken jó és ha ez a vidék történetesen a szülei házat is jelenti, hát — még jobb. Ezen az alapon ült fel Párisban még a múlt szombaton a gyorsra a két Aussterweil testvér: Annus és Károly, hogy hazajöjjen Aradra. Hogy azonban utjuk Páristól Aradig kerek egy hétig tartott: ez épen az, ami újságpapírra kíváncsok.

Szóval a múlt szombat reggelén indult el Párisból Annuska és öccse, de aztán Svájcban, a határon megállította a boldog hazafelé való igyekvést — a bécsi forradalom. A szokványos nyári utból egyszerre robinzonos kalandozás lett és ennek történetét igen élethűen mondotta el nekünk a két testvér — főleg Károly — mert Annuska nagyon nehezen barátkozott a nyilvánosságirakerülés gondolatával.

— Már Baselben hallottuk — kezdte Károly — hogy vonatunk csak a határig, Buchsig megy, mert Ausztriában forradalom van. Zürichben az utasok fele leszállt és másfelé utazott. Mi az utasok másik részével azonban mentünk tovább. Buchsban, a svájci-osztrák határon, ahova este érkeztünk meg, valóra vált a jóslat.

— „Nincs tovább vonat” — hallatszott innen is, onnan is — és nem is lesz vagy két hétig.

A svájci vasutasok kedélyesen nézték az utasok ijedelmét, akik tanácstalanul csatangoltak szanaszét. Nekünk az állomásfőnök megengedte, hogy a vasuti kocsihoz aludjunk, de reggel 5 órakor udvariasan felkeltettek, mert a kocsit indult vissza. Mit csinálhattunk? Elbőbiskoltunk a perронon csomagjainkon. Így virradt ránk csodaszépén a vasárnap. Még szombat este sürgőnvtünk Párisba pénzért, ami vasárnap megjött és így kissé megkönnyebbülten néztünk az egészen bizonytalan jövőnk elé. A svájciak nagyon kedves emberek és így mi is csakhamar kaptunk egy néminél szállást egy parasztházban. Na persze svájci narasztházról van szó, ami emeletes és fürdőszobája is van. A néni rögtön belénkdkitált két liter tejet és ettünk olyan jó csokoládét, amilyent sose még. Szóval, mi még jól járunk mert voltak akik a bucsi postán aludtak a csomagraktárban. Közben folyton jöttek a vonatok, egyre nőtt a visszamaradottak száma, még a brazilai vízszavándorlók is kerültek oda, a vasutasok pedig állandóan azzal ijesztgettek bennünket, hogy ők is csatlakoznak a sztrájkhoz, akkor aztán egyáltalán nincs továbbmenés. El lehet képzelni, milyen nagy ijedelem támadt erre a nők között. A párizsi svájci vasutasoknak azonban nem lett igazunk, mert kedden délelőtt végre utnak indulhattunk, otthagva a jó tejet, sajtok és csokoládék hazáját. Három napig Pesten voltunk, ott kikapartuk magunkat és úgy jöttünk haza.

Mosoly van az arcokon az asztal körül és lassan Aussterweil Annuska is beleszól a dolgotba. Nehezebb vele beszélni, mint egy aktív közműveltséggel. Hisz az nem fontos, hogy ő mit csinál ott künt és órára nem érdemes írni. De a valóságos vallás után mégis csak kiderül egy és más. És ez a másik oka annak, hogy ezek a sorok megíródnak.

Mert kérem, Aussterweil Annuska, aki mint tánc- és zongoraművésznő él az aradiak tudatában, most már más. A Sorbonne hallgatója. Világhírű professzorok keze alatt készül egy új pályára. Romain Rolland utóda, Pissó, a legnagyobb Bach-esztétikus az egyik tanára. Elragadtatva beszél Focillonról, a híres művészettörténészről, aki nemrég beutazta egész Erdélyt és ki-
tárón ismeri az itteni viszonyokat.

— Ha négy tárgyból vizsgázik az ember — magyarázta — akkor kap egy licence-ot, ami középiskolai tanárságra képesít a szóbanforgó tárgyakból és jogot ad arra, hogy az ember lektoráljon. Két vizsgám már van, még kettő kell, hogy megkapjam a licence-ot. Aztán jön a neheze. Három év is betelik, míg docteur des lettres lehetek.

Mert ez akar lenni Aussterweil Annuska, aki abbahagyta a táncolást és a Sorbonnera ment, nagyon fél az újságíró című emberfajától és annyira beletemetkezett a középkori zenetörténelembe Romain Rolland utódjának szakavatott vezetése mellett, hogy semmiről sem tud, ami a nagyvilágban történt. Mint valami csodát hallgatja a Chaplin-botrányt és — uram bocsá — arról sem tudott egy szót sem, hogy Mindszenty-Valentinot a Zsazsa elhelyezte Hollywoodban heti 3000 dollárra.

Utolsó egy hely lehet az a Páris, ahol még ilyesmiről sem értesülnek az emberek.

Fóthy Ernő.

Közgazdaság.

Zürichben 3.13, Párisban 15.45 a lej

Helyi valutaárak. (Július hó 25.)
Kifizetések: Berlin 39.45, Amsterdam 66.70, Newyork 166, London 808, Páris 6.52, Milanó 9.05, Prága 4.93, Budapest 29, Zágráb 2.92.50, Bécs 23.40, Zürich 32. — Árú: Márka 39, dollár 165, angol font 805, francia frank 6.50, olasz lira 9, cseh korona 4.92, pengő 29, dinár 2.90, osztrák schilling 23.40, svájci frank 32. — Pénz: Márka 37.50, dollár 163, angol font 890, francia frank 6.45, olasz lira 8.80, cseh korona 4.82, pengő 28.60, dinár 2.80, osztrák schilling 23. — Irányzat: lanyha.

Zürichi tőzsdenyitás. (Július hó 25.)
Berlin 123.45, Amsterdam 208.02.50, Newyork 519.12.50, London 2520.62.50, Páris 20.33, Milanó 28.21, Prága 15.39, Budapest 90.50, Belgrád 9.13, Bucuresii 3.13.50, Varsó 58, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdezárlat. (Július hó 25.)
Berlin 123.49, Amsterdam 208, Newyork 519.62.50, London 2520.37.50, Páris 20.32, Milanó 28.22, Prága 15.39, Budapest 90.50, Belgrád 9.13, Bucuresii 3.13, Varsó 58, Bécs 73.10.

Bucuresii-i tőzsdezárlat. (Július hó 25.)
Devizák: Páris 6.48, Berlin 39.35, London 804, Newyork 165.75, Milanó 9.03, Zürich 31.90, Bécs 23.32.50, Prága 4.91.50. — Valuták: Napoleon 665, márka 39, léva 1.23, török lira 0.84, angol font 800, francia frank 6.65, svájci frank 31.50, olasz lira 9.15, drachma 2.20, pengő 29, cseh korona 5.

— Az erdélyi tűzifa árai. Az erdélyi faipari vállalatok nagy előkészületeket tesznek az új szezonra s megállapították új árait, amelyek július 20-tól érvényesek. Ezek a következők: Prima minőségű száraz bükkhasáb tűzifa vagononként 8000 lej, ölenként 1460 lej, felapritás 90 lej, prima minőségű százaz tölgyhasáb tűzifa vagononként 7600 lej, ölenként 1400 lej, felapritás 80 lej. Prima minőségű száraz hántott cser tűzifa vagononként 8700 lej,

Erzsébet Mozgó

Ma d. u. 7 és este 10 óra or

A BOHÉMEK.

(Opera).

Az idény egyik legszédesebb filmműve.
Főszerepben: John Gilbert és Lillian Gish
(a Fehér Apáca főszereplője.)

Jön! DUNA-KERINGŐ Jön!
a csókok illmje.

Az esti előadások a keleti kertben tartatnak meg.

Ölenként 1600 lej, felapritva 97 lej, prima dorong tűzifa ölenként 1100 lej, felapritva 75 lej. Az egységárak házhoz szállítva, a vagontelekben 10.000 kilonként, öltételekben négy ürköbméter szabályszerűen kirakva, a felapritott tűzifa pedig 100 kilonként pincébe való berakás nélkül értendők. Az erdélyi és bányászati faipari vállalatok a CFR vezérigazgatóságának rendelkezése értelmében megtették a szükséges intézkedéseket, hogy a tűzifát a gabonakampány megindulása előtt szállítsák le telepeikre és ezzel elkerüljék a vasuti forgalomban a torlódást és biztosítsák a tűzifaszállítványok részére szükséges vasuti kocsikat.

Rádió-műsor.

Kedd, július 26. Wien—Graz: 20.05. Kamarazene. Pozsony: 18.15. Hangverseny. — Boroszló: 21.10. V. d. quartett. — Milano: 20.45. Operettrészletek. — Prága: 20. A cseh filharmonikusok hangversenye. — Róma: 21.10. Operettest. — Barcelona: 22.10. Hangverseny. — Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17.45. Cigányzene. 20. A filharmonikusok hangversenye.

Mozi.

Ferdinánd király temelése az aradi Urán ában.

Vasárnap temették el nagy pompával Ferdinánd királyt, Románia elhunyt nagy uralkodóját. Tizezrek tolongtak a temetésén, óriási tömegek vonultak fel, hogy utolsó bucsút vegyenek a halott királytól, valósággal hullámozott a rengeteg embertől a Calea Victoriei, a cotroceni-i pályaudvar és Curtea de Arges, az ősi temetkezőhely. Amíg a temetés tartott, filmfelvevő gépek örökítették meg a menet felvonulását, a pompás ruhájú testőröket, a tábornoki és diplomáciai kart, a mélyen lesújtott gyászoló családot, a politikusokat, a gyászhintót, a rendet fenntartó rendőröket, a beláthatatlan gyászoló közönséget és a temetésnek minden fázisát. Ugyancsak megörökítették filmen a ravatalon fekvő halott uralkodót, a gyászbaborult sinaiai és cotroceni-i kastélyt és a koporsó mellett imádkozó királyi családot és udvari embereket. Ezt a rendkívül érdekes és aktuális filmet az aradi Urán mozgószínház szerezte meg Erdélyben elsőnek előadásra és már kedden rendes műsor keretében be is mutatja a Ferdinand király temetéséről készült felvételt. A közönség előtt megelenedik a sinaiai, cotroceni-i és curtea de argesi komor pompájú gyászszertartás, ami annyira megrázta Románia egész lakosságát. A film iránt általános az érdeklődés egész Aradon. Az előadások 5, 7 és negyed 10 órakor kezdődnek.

xx Utolsó akadály címen a legjobb Buffalo Bill, wild-west kép kerül ma bemutatásra a Marosparti mozgószínházban.

A
P
O
L
L
O

Ma, kedden kettős műsor! Virág a viharban.

Dráma az angol gyarmati életből 7 felv. Főszerepben:
CORINE GRIFFITH — MILTON SILLS.

Ezt megelőzi: PATT és PATACHON vígjáték 6 felvonásban.

Jön! SZIVEL HARCÁI Jön!

LEGUJABB.

A nemzeti-parasztpárt a patriárka lemondását követeli.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése.) A nemzeti-parasztpárt hivatalos lapja a Romania ma a párt nevében tiltakozását jelenti be, hogy Cristea

Miron patriárka a régenség tartama alatt is gyakorolja patriarkai hivatását, érvelés hangon követeli, hogy a patriárka mondjon le a méltóságáról.

Magyar beszédek a szenátus gyászülésén.

Gyárfás Elemér és Makkai Sándor részvét- és hűségnyilatkozata.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése.) Délután fél 4 órakor tartotta meg a szenátus gyászülését Nicolaescu elnöklété alatt. Bratianu miniszterelnök a szenátusban is felolvasta a kamarában elmondott deklarációját, majd utána Pymen moldovai metropolita beszélt. Magasztalta az elhunyt királyt és történelmi visszafordítást vet Károly király trónralépésétől a mai napig. Az ortodox egyház és az összes papság nevében hálójának ad kifejezést Ferdinand király iránt, aki a megnagyobbodott haza földjében alussza örök álmait. Teutsch Frigyes evangélikus püspök az evangélikus egyház mély gyászát tolmácsolja, Niemerover főrabbi a zsidóság mély fájdalomának ad kifejezést és hálát mondva a zsidóság emancipálásáért, hűséget fogad az új királynak. Makkai Sándor dr. református püspök a következő felszólaló. Mint a romániai református egyház szenátusi reprezentánsa, az összes reformátusok legmélyebb fájdalmát tolmácsolja az elhunyt király iránt. Megindulva gondolok rá — mondotta — hogy hűségem alkalmával Őfelsége atyai szeretetéről biztosított engem és egyházamat. Annál jobban fáj ez a csapás, amely most az országot érte. Végül hűségnyilatkozatot tesz a trón és ország törvényei iránt.

Clinciu a nemzeti-parasztpárt nevében felolvasta Maniu nyilatkozatát, amely a szenátusban is kínos feltűnést keltett. A nyilatkozatra Bratianu nyomban válaszolt és kijelen-

tette, hogy a rendes ülések egyikén válaszolni fog Maniunak. A kínos incidens nagy feltűnést keltett a politikai körökben az a meggyőződés, hogy annak mélyreható következményei lesznek. Gyárfás Elemér a Magyar Párt és a magyar nemzet nevében teljes őszinteséggel csatlakozik a fájdalom és a gyász ama szavaihoz, amelyeket a többi pártok szónokai hangoztattak. A magyar nép ezer év óta él királyi jogar alatt és mint a múltban, ezután is, hűséggel viseltetik a korona és annak viselője iránt. Beszéde további során meleg szavakkal emlékezik meg az elhunyt király jószágáról, majd hűségnyilatkozatot tesz Mihály király iránt és ama kívánságát fejezi ki, hogy a királyi jogar alatt az ország összes népei békés egyetértésben találjanak egymásra. Costa a Lupu-párt, Horia Corp az Unionea Evreilor, Rocovita a román Akadémia nevében beszélt. Toni Hiescu Banu nyilatkozatát olvasta fel. Nicolaescu gyászbeszéde után Averescu tábornok szólalt fel és megindult hangon, nagy beszédben fejezte ki a maga és pártja részvétét és hangoztatta hűségét a trón iránt. Beszéde befejeztével Bratianu miniszterelnök felállt helyéről, odament Averescuhoz és hosszan, melegen megszoritotta kezét. Ezt a jelenetet a szenátus tagjai különböző kommentárokkal kísérték. Végül Freniu görög katolikus püspök fejezte ki egyháza mély fájdalmát és ezzel a szenátus gyászülése véget ért.

Elitették a feleséggyilkos aradi iparossegédet.

A titokzatos marosparti gyilkosság az aradi törvényszék előtt. — A bíróság tizenhárom évi fegyházra ítélte a gyilkos férjet.

(Arad, július 25.) Feleséggyilkosság vádjával terhelt állott ma az aradi törvényszék Fikker—Pop tanácsa előtt Simon János köcsörgő-segéd, aki a vádirat szerint 1926. május 11-én éjszaka előre megfontolt szándékkal a Marosparton megfojtotta különváltan élő feleségét, Burka Mária cselédeányt. Simon kihallgatása során tagadta a gyilkosságot, ezzel szemben volt felesége ellen súlyos vádakot hangoztatott. A gyilkosság megtörténtét így mondja el:

— Azon a bizonyos éjszakán hazafelé ment a Piata Avram Iancu (Szabadság-téren) találkoztam Marival. Hozzászögödtem és újlag kértem, hagyjon fel a gyalázkodással, hiszen ő a hibás, amiért elhagytam, ha még olyan gazember vagyok is, hát örüljön, hogy megszabadult tőlem. Mari azonban alaposan felöntött volt a garatra és ahelyett, hogy igazat adott volna nekem sikoltozni kezdett az uccán, úgy, hogy minden ablakból kifigyeltek, amit én nagyon szégyeltem és el is köszöntem tőle, menjen isten hírével, látom, úgy sem lehet vele most értelmesen beszélni. Én ekkor kerülővel akartam haza felé menni, azonban a sors a Hajó-uccában ismét össze hozott bennünket. Ki akartam kerülni Marit, de ő észrevett és kiáltozott utánam, hogy biztosan utána leszek, hogy melyik szeretőjével van találkája, vagyis nem ő törődik velem, hanem én vele. Hogy a nagyobb botrányt elkerüljem, hozzá mentem, csitítani kezdtem, de hiába. Közben a papirgyár háta mögé értünk, a Marospartra. Itt a sötétben Mari egyszerre csak nekem esett, rugott, harapott és karmolt, úgy, hogy könyvédelemből megütöttem. Elest, de erőre kapva, újból nekem támadt. Közben zsebkendőmmel le akartam törölni arcomról a körme nyomán kiserkent vért és amíg törölgettem

magam, hátulról megint rárontott és azt hiszem meg is szurt valamivel. Erre lefogtam a két kezét és hasbarugtam, mire sikoltozni kezdett és azt kiabálta, hogy gyilkolják. Borzasztóan felhőszított kibírhatatlan viselkedése és hogy ne kiabáljon, zsebkendőmet a szájára szoritottam, majd amikor elcsendesedett, elrugtam magamtól és hazamentem. Én nem fojtottam meg tekintetes törvényszék, nem is tudom, mitől halhatott meg és másnap reggel én döbbsentem meg a legjobban, amikor jöttek és mondták, hogy a feleségemet holtan találják a Marosparton.

Elnök ezután több kérdést tesz fel vádlottnak, amelyekre szabatos, világos választ ad és váltig tagadja, hogy meggyilkolta volna feleségét. Több tanu kihallgatása következik, de senki sem tud pozitívumot a büntényről, mert a gyilkosság koromsötét éjszakában tanuk nélkül ment végbe. Így a törvényszék csak a mellékkörülményből, a gyilkosnak a rendőrségen tett beismerő vallomásából és a boncolási jegyzőkönyvből állapította meg a valódi tényállást, amikor a vád- és védbeszéd elhangzása után, mintegy félórai tanácskozás után kihirdette ítéletét, amely szerint a törvényszék előre megfontolt gyilkosság büntetésében bűnösnek találta Simon Jánost s ezért 13 esztendei fegyházbüntetéssel sújtja arra való tekintettel, hogy Simon büntetés előéletű s ez- eddig több mint tíz esetben elkövetett tolvajlásért, csalásért és súlyos testisértésért egybevetve mintegy öt esztendei börtönt lát. A gyilkosságért kiszabott büntetésbe a vizsgálati fogságban eltöltött egy esztendőt a törvényszék beszámította. A törvényszék ítélete ellen Simon felmentésért, védője enyhítésért felebezett, míg az ügyész megnyugodott az ítéletben.

NYILTTER.

E rovat alatt közlöttekérel nem vállaltunk felelőséget. Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a volt

Inke-féle „Mátyás”-

termet átvettém

s továbbra is szives pártfogását kéri

Ambody Irén,

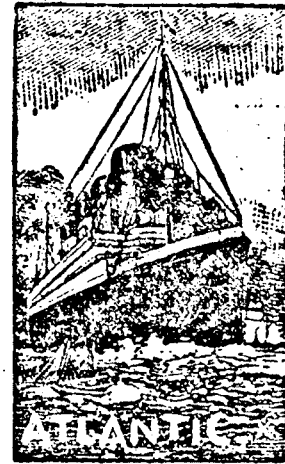
3877

a tulajdonos.

Üzleti és magánügyeket Magyarországon

— még a legkényesebbeket is — gyorsan és lelkiismeretesen elintéző, sürget. Ilyeneknek utánajár, csekély díjazásért „STANDARD” ALTALANOS KÖZVETIŐ IRODA, Budapest, V., Vilmos császár-ut 64. — Telefon szám: 975-92. 3875

Az utazók figyelmébe! Kanada, Észak-, Közép- és Délamerikába

utazók szives tudomására hozzuk, hogy timisoarai (temesvári) irodánkat — amely eddig a belvárosi Hunyady-ucca 8. szám alatt volt — a Józsefvárosba: Str. C. Bratianu 4/a (Url-ucca 4/2 sz. a.) HELYEZTÜK ÁT.

Ugyanekkor az Arad és vidéki utasaink kényelmére Aradon is irodát nyitottunk. Felvilágosítással és prospektussal díjtalanul szolgál:

Románia legnagyobb utazási irodája

„ATLANTIC” S.A.R. utazási iroda, azelőtt N. Brück & Co.

TIMIȘOARA

Józsefváros, Strada L. C. Bratianu (Url-ucca) 4/a szám.

ARAD,

3799

Bulevardul. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 37. szám.

Fatermelőktől képviselőket vállalna

Szeged és környékére jól bevezetett fakereskedő. — Ajánlatok: „Tüzifa-Szegedre” jellegre kéretnek Rudolf Mosse címre Budapest, IV., Váci-ucca 18. 3786

3 nagy szobából álló I. emeleti uccai helyiség Arad főterén, azonnal kiadó.

Irodának, szalónnak, orvosi rendelőnek, műhelynek, üzletnek rendkívül alkalmas. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában

ÉRTESETÉS.

Külföldi tanulmányutamról visszatérve, angol és francia női szabászati tanfolyamot nyitottam, amelyet hat hét alatt bárki elsajátíthat precízen és pontosan. Ugysszintén urileányok varni tanulásra is fölvettem.

Kárpáti és Mladin

női divatüzlet Arad, Str. Bratianu 2-4. (Minorita-pal.) I. em.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

FIGYELEM! Mindennemű épületjavításokat, tatarozásokat, átalakításokat, valamint új épületek tervezését és építését elsőrendű kivitelben a legjutányosabb árban vállalja **DÁN GYÖRGY** építőmester Arad-Séga, Strada Constantia Brancoveanu 55. (volt Koszoru-ucca), saját házában. 3269

Lelépés nélkül kiadó

4 szobás, fürdőszobás stb. mellékhelyiségek-
ből álló tágas első emeleti lakás. Csal. Radne
Radnai-ut 46

Ha olcsón és jól akar étkezni, tekintse meg a **Mátyás-éttermet**, ahol elsőrendű koszt, heti abona, ebéd vaosora 400 lej. A tulajdonos.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézközlésre válaszolunk. Aláíratok, ieltgés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

FÉRFIAK (bármely életkorban) 20 lej postabélyeg ellenében bérmentve diszkrétan kapiák szenzációs találmány izmertetőjét. Gummkönig, Wien, Stefansplatz 2. 3876

CSUNYÁNAK MONDOTT 30 éves asszony támogató barátot keres. Leveleket „Alvó férfi” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 3886

ALKALMAZÁS.

KÉTTŐ-ÖT éves leánykímhos német nevelőnőt keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3889

RENDSZERETŐ fiatal asszony bejárónőnek ajánlkozik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3882

NÉMET LEÁNY augusztus 1-re gyermek mellé felvétetik. Dr. Werner, P. A. lánca 2. 3896

JÓERKŐLCŰ kifizetői fizetés és ebéd-kosztal felvétetik. Németh Árpád, Str. Ratiu Str, Oltuz sarok. 3885

MINDENES SZAKÁCSNÓ vidékre felvétetik. Cím: Györfly Mures irodájában Str. Unirel. 15299

SOFFÓRT KERESSEK külföldi utra, akiknek utlevele van. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3895

HÁZVEZETŐNŐT főzni tudót, varráshoz értőt keresek. Németül beszélők előnyben. Braun malom, Ujmicalaca. 3894

LAKÁS.

VÁROS KÖZPONTJÁBAN 1-2 különbejáratu butorozott szoba, fűrdőszoba használattal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3881

KIADÓ KONYHA Strada Cornel Popescu 13. 3890

VÉTEL ÉSELADÁS.

ALKALMI VÉTEL Eladó egy komplett ebédlő berendezés, Ortutay-palota, I. em., aító 3. 3725

EBÉDLŐ SZÖNYEGEK, előszobafal, diványok, fotelok, íróasztalok, komplett szobaberendezések, bőröndök, gyermekkoscsk, virágállvány, festmények, függönyök, storeok, Biedermeyer-szalon, íróasztalgarnitúrák, antik komódok, ebédlő asztal és székek, kis asztalok, porcelánok, stb. eladók Sálgoné, Strada Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobbra. 1000

KERESZTHUROS hangversenyzongora és Singer-varrózó eladó. Str. Mocioni (Orczy-u.) 17. 3891

EGY EGÉSZ ÚJ topolya hála-ken olcsón eladó Str. Eminescu (Deák Ferenc ucca) 38. 3889

ANTIK és modern butorokat, mártárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehéremléket, stb. bizományba veszek, azok magas árrban való gyors eladásáról gondoskodom. Sálgoné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

A legjobb órák, ékszerak olcsóárakon:

CSÁKY

előgnél Arad, Bulv. Reg. Ferdinand, a lutheránus templommal szemben. Saját műhely!

KERESZTHUROS ZONGORA

ul. 3 pedálos, fekete 55.000 lej. Használt Lyra olcsón eladó. Piano fekete, új, zvári ár 40.000 lej. Hangversenyzongora 28.000 lejért eladó. Arad, Plata Avram Iancu (Szabadság-tér) 21. Zongoraterem. 3870

TÉGLA!

Ajánljunk I. osztályu nagy- és kis méretű falazótéglát és cserepet gyártelépünkön vagonba rakva, helyben kívánatra helyszíne szállítva, a legolcsóbb napi árban. **BRAUN GUSZTÁV** téglagyára Telefon 171. és 185.

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Ha venni, eladni akar, hirdetést adjon fel hamar! Rendkívül olcsó az ára — negyvennyolc lejt tesz kockára.

Asztalosok figyelmébe!

Asztalosáru gyáramban Arad, Str. Consistoriului 42. (Batthyány-u.) mindenemű bér munkálatokat legelőnyben és legprecízebben vállalok. Tisztelettel: **Jonás Aladár.**

Építkezéseket,

köpor fröcskölését jutányosáron vállalom

8694

Virág Kálmán

épitőmester. Iroda és telep: Bul. Carol I. 5-7.

Bádogos munkák

szerelések és javítások pontosan és felelősség mellett készít: **Marik István**

u. m. tetőfedés, átfedés, javítás, festés, mindennemű bádogos munkák készítése és javítása, vízvezeték és felelősség mellett készít: bádogos és vízvezeték berendező Arad, Bul. Reg. Ferdinand No. 37. (Boros Béni-tér.) Braun-ház.

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura elemek legolcsóbban

VARGA & ROSENFELD

vilámosságai váHalatnál ARAD, Központ szállo mellett. CeHlár rektár! Telefon 808.

ELLÁTÁS.

URIHÁZNÁL elsőrendű ebédkoszt kapható 30 lejért. Szárnyady Medlanu (Forray-ucca) 12. 3874

Az ország legkellemesebb fűrdőhelyén

MONEASÁN

a legjobban és legizletesebben főznek a

Cour-szalón éttermében,

ahol 90-140 lejig a napi pensio. Napi pensio 90 lejig, áll: reggeli: kávé, vaj, kalács. Ebéd: leves, sült (étlap szerint), főzelék vagy saláta. Vaosora: sült (étlap szerint), főzelék vagy saláta.

Szives pártfogást kérnek: 8888

Antalik és Bécsi,

a Vadász-kürt-étterem v. főpincérei.

ÜZLETEK.

ÉVTIZEDEK óta fennálló bevezetett textilizet eladó, esetleg társat keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3861

INGATLAN.

PANCOTÁN, vasutállomás közvetlen közelében 38 kishold prima talaju tanya, 5 szobás új uri lakással, új gazdasági épületekkel, sertéshizlalda két vagon sertésre, hidmérleggel, előnyös feltételek mellett eladó. Ugy a fekvése miatt a talaja miatt bolgárkertészetre és tehenészetre kiválóan alkalmas, mert mindenféle termény könnyebben értékesíthető mint Aradon. Tulajdonos Wimmer Pancota. 3827

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy folyó hó 27-én, azaz szerdán este

új vezetés alatt NYILIK MEG A

MÁTYÁS PINCEHELYISÉG,

ahol elsőrendű hideg és meleg ételek, kitűnő palackos és hegyaljai borok, frissen osapolt sör. Mérsékelt árak. Pentos és gyors kiszolgálás! Elsőrendű cigányzene! Nyitva reggel 3-ig! Szives pártfogás kér: **A TULAJDONOS.**

Románnyelv

augusztus 1-én kezdődő új kurzusra 2-3 jelentkező még elfogadjatik. Speciális, gyorsan elsajátítható módszer. Díjazás mérsékelt. — Cím: 8898

KERPEL könyvkereskedésében.

Csomagolt faszén,

vasaló faszén, portland cement, élesdi darabos mész elsőrendű minőségben leszállított árban **Kneffel Károly és Fia** tüzifa és szénkereskedés Bul. Regele Ferdinand I. No. 27. saját ház.

Arad, Str. Marasesti (Kossuth-u.) 11. Arany koronák, fogak garantált arany drája 850-400 lej. Fém koronák — fogak darabja 100 lej. (Randolf, Victoria, Kosmos anyag)

FOGASZAT!

Fehérfogak kautschukra darabja 50 lej. Foghuzás (injektios érzéketlenítés-sel) 40 lej. — Vidékieknek megrendelések 24 órán belül eszközöltetnek. 495

Chaiim és Frida D'Moudjalled vizsgázott fogászok.

Főut mentén Str. Raspolni (Apaffy-u.) I. három-uccára szülő két kintűnben épített sarok üzletházak urialkásokkal, gyümölcsösseel, egyben vagy külön, eladók, mely telek ötparcellára felosztható, Str. Gelu (Almos-uccában) 360 □-öl telek a fűtőház mellett 38 ezer lejért eladó. **SOLTZ**, Str. Brutus 10.

Kétajtós tűzmentes páncélszekrény, 2 tresorral jókarban olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 8875

Maculatura papir 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.